

ми засобами на рівні із Z-учнями, будуть частіше спостерігатися прояви булінгу, через які Z-учитель буди укріплювати своє Его за рахунок інших. Таким чином, становлення Нового учителя для НУШ є одним із найбільших викликів сучасної педагогічної теорії та практики. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Благовещенский Н. А. Учитель и ученик: между Эросом и Танатосом. *Психоанализ педагогического процесса*. СПб.: Символ-Плюсс, 2000. 224 с.
2. Саух П. Ю. Характерні риси нового «Z»-покоління та особливості роботи з ним в контексті нової української школи. *Практична філософія і Нова українська школа*. Київ: НАПН України, Інститут педагогіки НАПН України, 2019. С. 65–68.

Новосьолова Валентина Іванівна,

кандидат педагогічних наук,

старший науковий співробітник

відділу навчання української мови та літератури

Інституту педагогіки НАПН України

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЦІННОСТЕЙ В УЧНІВ ЛЦЕЮ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ

У цивілізованому світі основним критерієм визначення багатьох аспектів життя є цінності. Сучасне суспільство в період трансформації духовно-світоглядних ідеалів і норм, що супроводжується пошуком моральних опор, потребує утвердження певної системи цінностей. Ознакою самоідентифікації суспільства є усвідомлення й сповідування ним ціннісних вимірів. Формування системи цінностей набуває особливої значущості в умовах нестабільної соціально-політичної ситуації в українському соціумі, її кризових проявів, коли знецінюються традиції і зв'язки між поколіннями. Але для досягнення ціннісних орієнтирів, що налаштовують суспільство на розвиток, сприяють інноваційному мисленню, інтеграційним процесам, необхідно здійснювати пошук способів формування ціннісних уявлень здобувачів освіти.

Система цінностей — основне підґрунтя, що забезпечує визначеність і передбачуваність вчинків учнів, сприяє їхній адаптації до життєвих змін. Нинішньому учневі складно свідомо розібратися в ситуації, дійти логічних висновків, накреслити плани щодо бачення власних перспектив у власній країні. Щоб ствердитися в сучасному глобалізованому світі, маємо допомогти здобувачам освіти зберегти своє національне обличчя, ціннісні основи світобачення, які уособлює насамперед українська мова й культура.

Привити учням ідею української культурної ідентичності неможливо безвідносно до культурних надбань інших народів світу. Оцінюючи твори українських митців у контексті світової спадщини, учні формують уявлення про власну значущість.

Одним із провідних засобів навчання української мови є підручник, який має стати навчальним ресурсом нового покоління. Зміни в доборі змісту підручника зумовлені трансформацією духовно-світоглядних цінностей, розробленням і впровадженням компетентнісно спрямованих методик.

Концепція реформування «Нова українська школа» орієнтує увагу освітян на формування ключових і предметної компетентностей учнів, відійшовши від традиційних методик передавання знань [2]. Тому на часі адаптація давно утвердженого на освітніх теренах України компетентнісного підходу до нових стратегічних напрямів реформування освіти. На етапі переходу до нових освітніх стандартів, зорієнтованих на розвиток компетентностей, зважений, конструктивний підхід до проблеми підручника української мови нового покоління необхідний у зв'язку з тим, що значна частина наявного фонду навчально-методичної літератури з реалізації змісту освіти викликає суперечність із сучасними підходами до вивчення української мови й потребує ретельного перегляду на предмет їхнього ціннісного потенціалу.

Зміст і методичний апарат нового підручника української мови для 11 класу (автори Н. Голуб, О. Горошкіна, В. Новосьолова) [1] спрямовані на формування: здатності поважати права людини, усвідомлювати особисту відповідальність за долю країни, народу, критично мислити, розуміти важливість громадянської участі в процесі вирішення різноманітних соціальних проблем; громадян-патріотів, яким властиве ціннісне ставлення до себе, до родини, суспільства, України, світу; громадян, які розуміють і приймають родинні, національні й загальнолюдські цінності;

здатності забезпечити досягнення освітніх результатів — ключових і предметної компетентностей, що передбачають вироблення вмінь застосовувати здобуті знання, формувати на їх основі власні ставлення й поведінкові норми; соціалізації учнів і розвиток впевненості в собі, вироблення активності, ініціативності, цілеспрямованості, самостійності, відповідальності за результати власної навчальної діяльності.

Отже, у період рішучих освітніх змін, коли сучасного здобувача освіти спонукають до інноваційного типу діяльності, особливої ваги набуває ціннісний аспект освітнього процесу. Компетентісно зорієнтований підручник української мови [1] спрямований на формування передусім відповідальних громадян-патріотів, яким властиве ціннісне ставлення до себе, до родини, суспільства, України, світу. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Голуб Н. Б., Горошкіна О. М., Новосьолова В. І. Українська мова (рівень стандарту) : підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Педагогічна думка, 2019. 232 с : іл.
2. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи / заг. ред. М. Грищенка. Київ: 2016. 40 с. URL : <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf> (Дата звернення – 6. 05. 2020 р.)

Онопрієнко Оксана Володимирівна,

*кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник,
завідувач відділу початкової освіти
Інституту педагогіки НАПН України*

НАВЧАННЯ ДІТЕЙ «ЦИФРОВОГО ПОКОЛІННЯ»: ОСОБЛИВОСТІ ДИДАКТИЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Побудова змісту та процесу початкового навчання у вітчизняній школі спирається на наукові положення дидактики початкової освіти, загальної та вікової психології. Важливою підставою для осучаснення методики і практики навчання молодших